

**Lescha da votaziuns e d'elecziuns
digl cumegn da Surses**

Cuntign

Pagina

I. Determinaziuns generalas

(Art. 1 - 10)

A. Validitad (art. 1)

3

B. Register electoral (art. 2)

3

C. Preparaziun ed execuziun dallas votaziuns ed elecziuns (art. 3 - 5)

3

D. Erueir igls resultats (art. 6 - 10)

4

II. Votaziuns

(Art. 11)

5

III. Elecziuns

(Art. 12 - 18)

6

IV. Determinaziuns finalas

(Art. 19 - 20)

7

Relaschea sen la basa d'art. 29 dalla constituziun communal.

Denominaziuns da persungas, funcziuns e professiuns ainten chesta lesscha sa refereschan a tottas schlattagnas, schinavant tgi sa resulta navot oter digl senn dalla lescha.

I. DETERMINAZIUNS GENERALAS

A. Validitad

Validitad

Art. 1

¹ La lescha preschainta regla la procedura d'elecziuns e votaziuns tgi on da neir fatgas tenor constituziun communal antras urna.

² Per votaziuns a caschung dalla radunanza communal valan las disposiziuns generalas agl senn da chella lescha.

B. Register electoral

Register electoral

Art. 2

¹ La controlla d'abitants magna igl register dallas persungas cun dretg da votar domiciliidas aint igl cumegn. Persungas cun dretg da votar pon aveir invista da tot taimp aint igl register electoral. Recurs cunter ena betg-recepziun aint igl register electoral on da neir inoltros alla suprastanza communal.

² Igl register electoral vign purifitgia avant mintga votaziun.

C. Preparaziun ed execuziun dallas votaziuns ed elecziuns

Distribuziun digl attest e digl material da votar

Art. 3

Las persungas cun dretg da votar purtadas aint igl register electoral survignan igl material da votar ~~dalla canzleia communal~~ **digls sarvetschs d'abitants** aglmanc 14 deis avant la votaziun all'urna ansemen cugl attest da votar.

Votaziun all'urna

Art. 4

La suprastanza communal fixescha ainten tge lis e da tge ouras tgi egna u ples urnas vignan exponeidas. Ella risguarda lotiers igls basigns dallas persungas cun dretg da votar. Mintga urna stò neir surveglada d'aglmanc dus persungas tgi vignan destinadas dalla suprastanza communal.

Votaziun

Art. 5

¹ Persungas cun dretg da votar pon votar cunsignond igl attest da votar u persunalmaintg all'urna u cun tarmetter per posta.

² La votaziun an scretg è lubeida siva tg'ins ò retschet las actas da votaziun. Ella pò succeder per posta u antras pattar ainten las stgaffas da brevs tgi vignan inditgeidas dalla suprastanza communal. Votaziuns an scretg ston esser tar l'administraziun communal igl pi tard anfignen la sarada dall'urna igl de d'elecziun u votaziun.

³ Persungas cun dretg da votar, impedeidas permanentamaintg antras invaliditad u per en oter muteiv d'exequir sezzas la votaziun, pon autorisar lotiers ena persunga cun dretg da votar tenor agen giaveisch.

⁴ Detagls pertutgont la votaziun an scretg e pertutgont la substituziun d'invalids determinescha igl dretg cantunal.

D. Erueir igls resultats

Biro electoral

Art. 6

1. Organisaziun

La suprastanza communal eligia en biro electoral e destinescha igl president ed igl actuar da chel biro. Agl biro electoral vign assigna igl domber necessari da dombravouschs. Tar elecziuns e votaziuns pò igl biro electoral neir amplifitgia cun igl personal da cumegn per funcziuns d'ageid.

Art. 7

2. Pensums

¹ Igl biro electoral eruescha igl resultat dalla votaziun u elecziun. El registrescha igl domber total dallas persungas cun dretg da votar, igls cedels antros, igls cedels veids, nunvalevels e valevels, las vouchs digls candidats scu er las vouchs EA e NA. Igl biro electoral decida pertutgont la valevladad da cedels da votar e vouchs.

² Igl president digl biro electoral è responsabel per l'emissiu ed examinaziun periodica dall'autorisaziun dalla substituziun d'invalids.

Art. 8

3. Protocol e publicaziun

¹ Da mintga votaziun ed elecziun magna igl biro electoral en protocol. Igl resultat da votaziun ed elecziun vignan publicitgias aint igl organ da publicaziun uffizial, aint igl internet e ve dalla tavla neira **tenor usit local**.

Cedels da votar
nunvalevels

Art. 9

1. An general

¹ Cedels da votar betg uffizials u tals tgi n'èn betg amplanias or a mang, tgi cuntignan objecziuns tgi violeschan l'onour u cuntignan caracterisaziuns evidentas, èn nunligibels u mossan er schiglio nigra clera manifestaziun dalla voluntad, èn nunvalevels.

² La votaziun an scretg è nunvalevla, schi igl attest da votar n'è betg sottascretg u schi la cuverta da cunsigna aintra mengia tard.

Art. 10

2. Tar elecziuns

¹ Cedels da votar tgi portan pi pacs noms tgi persungas an elecziun, èn valevels. Cedels da votar tgi portan duple noms tgi persungas an elecziun, èn er valevels. Scu vouchs nunvalevlas stretga igl biro electoral igl ampren tot igls candidats tgi n'èn betg elibigels e siva igls noms ennumeross alla fegn, schinavant tg'igl èn danvanz. Ena vouch inditgeida per ena persunga betg eligibla u tgi sa referescha ad en nom tg'igl cedel da votar cuntigna gio (cumulaziun) u tgi lascha nescher en dubi mutivo dalla persunga manageda, è nunvalevel; igl nom pertutgia vign stritgia.

² Cedels da votar tgi sa refereschan a „chel u chels d'anfignen ossa“ u an senn sumigliaint, èn nunvalevels.

II. VOTAZIUNS

- Pluralitad absoluta
- Art. 11**
- ¹ Tar votaziuns all'urna vala la pluralitad absoluta dallas vouchs vavevlas. Cedels veids na vignan betg dumbros.
- ² Tar egualitad dallas vouchs è igl project refuso.
- ³ La votaziun all'urna sa drezza ultra da chegl agl dretg vertent per las votaziuns cantunalas.

III. ELECZIUNS

- Datum dallas elecziuns communalas
- Art. 12**
- ¹ Las elecziuns communalas on li conform alla constituziun mintgamai ainten la sagonda mesadad digl onn.
- ² La suprastanza communal fixescha igl datum dallas elecziuns communalas e publitgescha tal aglmanc quatter emdas avant las elecziuns aint igls organs da publicaziun digl cumegn.
- ³ En eventual sagond scrutini ò li mintgamai igl pi bod quatter emdas siva digl ampren. La suprastanza communal fixescha igl datum precis. Per las propostas d'elecziun digl sagond scrutini valan las determinaziuns conformas agl ampren scrutini.

- Modus d'elecziun
- a) suprastanza communal
- Art. 12bis (nov)**
- Las elecziuns per igls commembers dalla suprastanza communal on li an etappas ed an en turnus da mintgamai dus onns. Igl mastral e dus commembers da suprastanza vignan eligias igl madem taimp, igls ulteriours dus commembers da suprastanza stattan dus onns pi tard an elecziun.
- b) Cunsegl da scola e cumischung da gestiun
- Igls quatter commembers digl cunsegl da scola ed igls treis commembers dalla cumischung da gestiun vignan eligias mintgamai igl madem taimp. L'elecziun vign fatga ansemen cun l'elecziun digl mastral e da dus commembers da suprastanza.

- Propostas electoralas
- Art. 13**
- ¹ Parteidas politicas, otras gruppaziuns e persungas singulas **cun dretg da votar** an cumegn pon inoltrar propostas electoralas anfignen igl ~~2030~~avel de avant igl termin dallas elecziuns. Ellas ston esser surdadas anfignen igl pi tard allas ~~18:00~~ **17.30** digl davos de alla administraziun communal. Propostas tgi aintran pi tard èn nunvavevlas.
- ² Las propostas electoralas pon neir surdadas an globo per tottas instanzas u separadamaintg per ena singula instanza communal.
- ³ Las propostas electoralas on da neir inoltradas an scretg. Cun lour sottascripziun sen la proposta electorala testifitgeschan igls candidats lour prontadad d'acceptar en'elecziun eventuala.
- ⁴ Ena proposta electorala na dastga betg cuntigneir duple candidats tgi posts libers. Igls candidats ston neir inditgias mintgamai cun nom, prenom, onn da naschientscha, adressa exacta e professiun.
- ⁵ En candidat pò neir proponia per diversas instanzas; la candidatura scu mastral e scu commember da suprastanza è admissibla. Per cass d'ena elecziun ainten ples instanzas vo an vigour art. 18.

⁶ Propostas electoralas per igl ampren scrutini valan er per igl sagond, schinavant tg'igl candidat na reteira betg la sia candidatura.

⁷ Igl biro electoral examinescha l'eligibladad digls candidats. La canzleia communal pò dar infurmaziuns pertutgont las propostas electoralas tgi èn antradas.

Cedels da votar

Art. 14

¹ Ansemen cun las propostas electoralas verifitgeidas survign mintga persunga cun dretg da votar mintgamai en cedel da votar per las diversas elecziuns. Igl cedel da votar cumpeglian ena lengia per l'elecziun digl mastral, **dus lengias per l'elecziun respectiva digls dus commembers da suprastanza**, treis lengias per l'elecziun dalla cumischung da gestiun e quatter lengias per l'elecziun digl cunsegl da scola. Angal chels cedels èn valevels scu cedels da votar uffizials. Mintga persunga cun dretg da votar noda sen chels cedels igls candidats tg'ella vot eliger.

² Eligibels èn angal candidats enumeros sen las glistas da candidats verifitgeidas. Cumulaziun n'è betg lubeida.

Resultat dall'elecziun
1. scrutini

Art. 15

a) Mastral

Per l'elecziun digl mastral dovrigl aint igl 1. scrutini la pluralitad absoluta digls cedels da votar valevels.

b) Ulteriours commembers d'istanzas

Per l'elecziun digls commembers dallas ulteriouras istanzas communalas dovrigl aint igl 1. scrutini la pluralitad absoluta. La somma dallas vuschs da candidats tgi resta siva deducziun dallas vuschs veidas e nunvalevlas vign parteida tras igl domber dobel digls mandats libers. Igl resultat arrundo sen la proxima cefra antiera furma la pluralitad absoluta. Schi ples persungas tgi mandats libers on contanschia la pluralitad absoluta, valan scu eligeidas chellas persungas cun las pi bleras vuschs.

Resultat dall'elecziun
2. scrutini

Art. 16

a) Mastral

Per l'elecziun digl mastral dovrigl aint igl sagond scrutini la pluralitad relativa digls cedels da votar valevels.

b) Ulteriouras istanzas communalas

Per l'elecziun digls commembers dallas ulteriouras istanzas communalas dovrigl aint igl sagond scrutini la pluralitad relativa digls cedels da votar valevels.

Egualitad dallas
vuschs tar elecziuns

Art. 17

Per cass d'egualitad dallas vuschs an affars d'elecziun decida la bistgetta, schinavant tgi nign candidat sa reteira anfignen allas 12.00 digl proxim lavarde antras ena declaraziun an scretg inoltrada all'administraziun communal. La bistgetta succeda antras igl biro d'elecziun e votaziun.

Elecziun ainten
ples uffezis

Art. 18

¹ Schi ensatgi vign eligia an divers uffezis, tgi sa sclodan l'egn l'oter, stò el sa decider dalunga per l'egn u l'oter uffezi.

² Schi existan muteivs d'exclusiun agl senn dalla constituziun e dalla lescha da cumegn cantunala, è chel eligia tgi ò obtignia ainten la madem'elecziun las pi bleras vuschs. Schi tots dus candidats on obtignia madem bleras vuschs, decida la bistgetta.

IV. Determinaziuns finalas

Antrada an vigour

Art. 19

Chella lescha vo an vigour cun l'approvaziun antras la radunanza communal e cun la cundiziun tgi la constituziun vigna approvada siva all'urna sen igl 1. da schaner 2016.

Tar las elecziuns communalas digls 20 da settember 2015 vign aplitgia chella lescha.

Disposiziun
transitoria

Art. 20 (nov)

Cun la revisiun parziala pertutgont igl art. 12bis vign introduceida l'elecziun an etappas dalla suprastanza communal. La dirada d'uffezi digls commembers dallas autoritads tgi èn nias eligias per la perioda d'uffezi 2020-2023 vo a fegn per igl mastral e dus commembers da suprastanza scu er per igls commembers digl cunsegl da scola e dalla cumischung da gestiun da moda ordinaria igls 31-12-2023.

Per dus commembers da suprastanza vo la perioda d'uffezi a fegn da moda extraordinaria gio igls 31-12-2021.

Approvo dalla radunanza communal digls 27 da fanavour 2015.

La revisiun parziala è neida approvada dalla radunanza communal digls 2021. Ella aintra an vigour per datum dalla decisiun.

Per la suprastanza communal Surses

Igl mastral:

Igl scrivant da cumejn:

.....

Leo Thomann

.....

Beat Jenal

Tabella dallas modificaziuns - tenor conclus

Conclus	Antrada an vigour	Elemaint	Modificaziuns
27.07.2015	01.01.2016	relasch	Amprema versiun
26.01.2021	01.01.2021	Art. 3	midada
26.01.2021	01.01.2021	Art. 8	midada
26.01.2021	01.01.2021	Art. 12 ^{bis}	integraziun
26.01.2021	01.01.2021	Art. 13, Abs. 1	midada
26.01.2021	01.01.2021	Art. 14, Abs. 2 - 4	midada
26.01.2021	01.01.2021	Art. 19	midada
26.01.2021	01.01.2021	Art. 20	integraziun